

فضایل فکری

تحقیقی در تحلیل مبانی فضایل فکری و تبیین دلالت های
آن برای تعلیم و تربیت ایران

تألیف:

فرخنده دیسناد

سید جلال هاشمی

انتشارات خط آخر

۱۴۰۰

سرشناسه	: دیسناد، فرخنده، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: فضایل فکری: تحقیقی در تحلیل مبانی فضایل فکری و تبیین دلالت‌های آن برای تعلیم و تربیت ایران/ تالیف فرخنده دیسناد، سیدجلال هاشمی.
مشخصات نشر	: تهران: خط آخر، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۱ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۴۴-۴۷-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۵۱] - ۲۶۱.
یادداشت	: کتاب حاضر در اصل پایان‌نامه دکتری نویسنده از دانشگاه شهید چمران اهواز است.
عنوان دیگر	: تحقیقی در تحلیل مبانی فضایل فکری و تبیین دلالت‌های آن برای تعلیم و تربیت ایران.
موضوع	: آموزش و پرورش -- ایران -- جنبه‌های اخلاقی Education -- Moral and ethical aspects -- Iran آموزش و پرورش -- ایران -- فلسفه -- تاریخ -- قرن ۱۴ Education -- Iran -- Philosophy -- History -- 20th century اسلام و آموزش و پرورش -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۴ Islamic education -- Iran -- History -- 20th century فضیلت -- فلسفه Virtue -- Philosophy تربیت اخلاقی -- فلسفه Moral education -- Philosophy هاشمی، سیدجلال، ۱۳۵۲ - LC۳۱۵ ۲۷۰/۱۱۴۰۹۵۵ ۸۴۸۸۰۱۶ فیبا
شناسه افزوده	
رده بندی کنگره	
رده بندی دیویی	
شماره کتابشناسی ملی	
اطلاعات رکورد کتابشناسی	

انتشارات خط آخر

فضایل فکری

فرخنده دیسناد، سیدجلال هاشمی

خط آخر

رضا کاوه

رضا کاوه

اول، ۱۴۰۰

۱۰۰۰ نسخه

۶۵۰۰۰ تومان

نام کتاب

مؤلف

ناشر

صفحه آرایه

مطراح جلد

نوبت چاپ

تیراژ

قیمت

ISBN: 978-622-7744-47-7

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
فصل اول: مبانی نظری ایده «فضایل فکری»	۱۷
سیر تاریخی مفهوم و کاربرد فضایل فکری	۱۷
نظریات سه‌گانه اخلاقی	۲۱
وظیفه‌گرایی	۲۲
پیامدگرایی	۲۳
نظریه فضیلت	۲۷
ماهیت فضیلت	۳۱
فضیلت و خوبی	۳۵
تمایز فضایل از قوای طبیعی	۳۶
تمایز فضایل از مهارت‌ها	۳۸
فضیلت و عادت	۴۰
فضایل و احساسات	۴۱
مؤلفه‌های دوگانه فضیلت	۴۲
تمیز بین فضایل فکری و اخلاقی	۴۴
ارتباط فضایل فکری و اخلاقی	۵۱
ماهیت فضایل فکری	۵۳
نتیجه	۶۷

۶۹	فصل دوم: مبانی فلسفی ایده «فضایل فکری»
۸۶	مبنای معرفت‌شناختی فضایل فکری
۹۶	مبنای ارزش‌شناختی فضایل فکری
۱۰۳	نتیجه
۱۰۵	فصل سوم: فضایل فکری و تعلیم و تربیت
۱۰۶	مفهوم تعلیم و تربیت
۱۰۶	مفهوم تعلیم
۱۰۷	مفهوم تربیت
۱۰۷	تعلیم و تربیت فضیلت‌مندانه
۱۱۲	تعلیم و تربیت و گشودگی فکری
۱۱۲	گشودگی فکری
۱۱۶	تعلیم و تربیت مبتنی بر گشودگی فکری
۱۱۷	گشودگی فکری و معلم
۱۲۰	گشودگی فکری و روش‌های آموزشی
۱۲۳	تعلیم و تربیت و شجاعت فکری
۱۲۴	شجاعت فکری
۱۲۷	تعلیم و تربیت مبتنی بر شجاعت فکری
۱۳۱	تعلیم و تربیت و استقلال فکری
۱۳۱	مفهوم استقلال فکری
۱۳۳	تعلیم و تربیت مبتنی بر استقلال فکری
۱۳۷	تعلیم و تربیت و فروتنی فکری
۱۳۷	فروتنی فکری
۱۴۲	تعلیم و تربیت مبتنی بر فروتنی فکری
۱۴۵	تعلیم و تربیت و کنجکاوی فکری
۱۴۵	کنجکاوی فکری
۱۴۸	تعلیم و تربیت مبتنی بر کنجکاوی فکری
۱۵۰	تعلیم و تربیت و جستجوگری یا کاوشگری فکری
۱۵۱	جستجوگری فکری
۱۵۳	تعلیم و تربیت مبتنی بر جستجوگری فکری
۱۶۰	تعلیم و تربیت و بصیرت فکری

مقدمه

سابقه‌ی طرح فضایل و تقسیم‌بندی آن‌ها به معرفت و گفتمان اخلاقی و به ویژه فیلسوفان یونانی چون ارسطو باز می‌گردد. ارسطو با تبیین مافیزیکی سعادت و روان‌شناختی انسان، فضایل را به دو دسته فضایل فکری و غیرفکری تقسیم نمود. در معرفت‌شناسی همواره مطالعات بر مفاهیم اخلاقی تمرکز دارند و غالباً به طور مستقیم از گفتمان اخلاق نظری گرفته شده‌اند. از این رو، «فضایل فکری» از آن دسته مفاهیمی هستند که فیلسوفان با مقاصد معرفتی به تبیین و تحلیل ماهیت و کاربرد آن‌ها پرداخته‌اند. دستاورد این مطالعات، ظهور رویکرد «معرفت‌شناسی فضیلت‌گرا» بوده است که توجیه باورها را مرتبط با فضایل فکری می‌داند و بر نقش فضایل فکری و عادات ذهنی «عامل شناختی»^۱ در تعریف و تکوین معرفت تأکید می‌کند. «معرفت‌شناسی فضیلت‌گرا» به مجموعه‌ای از نظریه‌های معرفت‌شناسی اطلاق می‌شود که به جای توجه به باور و ویژگی‌های آن، به باورنده و صفات او نظر دارند و مفاهیم مهم معرفت‌شناسی، مانند توجیه و وظیفه‌ی معرفتی را در نسبت با مفهوم «فضیلت فکری» توضیح می‌دهند» (خداپرست، ۱۳۹۷: ۱۵۱). به عبارت دیگر، معرفت‌شناسی فضیلت‌گرا، بر افراد و منش‌های شناختی آن‌ها تأکید می‌کند؛ آن منش‌هایی که باعث معرفت درست می‌شود، همان اموری هستند که ارسطو آن‌ها را فضایل عقلانی نامید و امروزه با عنوان فضایل فکری شناخته می‌شوند.